

Per un palíndrom

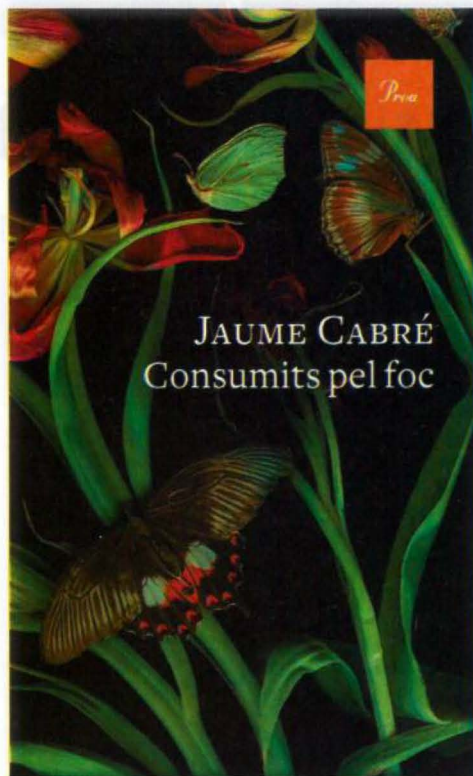
Expliquen en una entrevista a *Serra d'or* d'abril que el periodista Nèstor Luján, que dirigí el setmanari *Destino*, mai escrivia a màquina els seus articles, que els dictava a una secretària a viva veu, el cigarret a la mà. Sempre. És una experiència que no conec. Escriure a mà em dóna una concentració superior, m'indica el meu estat d'ànim segons la grandària de la lletra, m'indica les seguretats, els dubtes, l'energia, l'esgotament sobtat.

Escriure significa estar en un cert to d'esperit elevat. En una mena de sintonia amb tu mateix. El paper dóna una major consistència física al que escrius. La pantalla d'ordinador dóna la il·lusió de pàgina acabada.

Potser és més rellevant les eines d'escriure que no sembla a primer cop d'ull: ara els ordinadors col·loquen la recursivitat a primera línia. És diferent escriure a mà?, és diferent dictar un article a viva veu?

Segur. I també els tipus de paper que uses. Ara les pantalles produeixen un escriptura que es pot rellegir, tallar, moure. Has d'esborrar i esborrar.

Jaume Cabré ha escrit una nova *nouvelle* a base de revisar, tallar, aprimar i llençar moltes pàgines. A mi m'han agradat molt els textos escrits reproduint diàlegs, molt simples en aparença, sovint amb

↓ A 'CONSUMITS PEL FOC'
COSTA SEPARAR-SE DE
LA DESORIENTACIÓ DE L'ÚNIC
PROTAGONISTA, L'ISMAEL

frases amb doble sentit, treballats, àgils. Són diàlegs i més diàlegs en algú que hi té la mà trencada tant en la construcció d'escenes, com en escoltar què diuen les paraules.

El resultat és un relat en què costa separar-se de la desorientació de l'únic protagonista, de l'Ismael, que com un beneit no recorda res ni tampoc sap on s'ha posat. La seua desorientació és la nostra de-

sorientació. La metàfora inicial, la falena que cerca la llum i s'hi rosteix, és tan poderosa que amaga la història, la situa en un altre pla, la converteix en un esquema, quasi una ganyota.

L'amor sensual i sexual és tan simbòlic (un didalet comprat en una merceria) que sembla una broma. I el godallet extraviat és forma del monòleg interior aplicat a un animal. (Una certa crida a la infància del lector, i la sensació de la gespa tallada de poc als peus.)

Què caracteritza l'estil de Cabré? La complicitat amb els lectors que ja l'hem llegit: és com si el novel·lista et digués "no et duré més lluny que les altres novel·les perquè no tinc l'energia per portar-t'hi sinó que jugarem a fet i amagar com un xiquet: a riure, a cercar-se i amagar-se. M'he fet vell: no ho vull admetre, et parlaré de la mort com un malentès, com un caçador que esverat confon la presa.

He vist morir molts amics, i veig que la mort és una xamba estrambòtica en què res pot calcular-se".

Ismael salva la vida amb un palíndrom i la perd per la passió per la llum, que crema, que solseix.